

השיחה השבועית

הרב ירון ראובן שליט"א



פרשת
בשלח



הרב ירון ראובן שליט"א
Yaron@BeEzratHaShem.org

פְּרִשְׁת בְּשַׁלַּח

הַשּׁוֹאָה הַשְּׁקֵטָה שֶׁהִיְתָה בְּמִצְרַיִם

"וַיְהִי בְשַׁלַּח פְּרַעְהָ אֶת הָעָם" (שְׁמוֹת יג, יז), בְּכָל מָקוֹם שֶׁכָּתוּב בַּתנ"ךְ: "וַיְהִי" הוּא לְשׁוֹן צֶעַר (עֵין בְּמַגְלַה דְּף י עמוד ב, וּבְמִדְרַש רַבָּה פְּרִשְׁת וְשֵׁא פְרָשָׁה י סִימָן ה), וְגַם כָּאֵן צָרִיךְ לְהַבִּין אֵיזָה צֶעַר הָיָה כְּשֶׁעַם יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם? (עֵין בְּדִבְרֵי הָאוֹר הַחַיִּים שְׁמוֹת פָּרָק יג פְּסוּק יז שֶׁהָאֵרִיךְ בָּזֶה).

אֶחָד הַבְּאוּרִים בָּזֶה הוּא, עַל פִּי מָה שֶׁאָמְרוּ בַּמִּדְרָשׁ (מְכִילָתָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי שְׁמוֹת פָּרָק יג פְּסוּק יח) "וּחֻמְשִׁים עָלוּ" - שֶׁלֹּא עָלוּ עִמָּהֶם אֶחָד מִחֻמְשָׁה. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים אֶחָד מִחֻמְשִׁים. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים אֶחָד מִחֻמְשִׁים מְאוֹת. רַבִּי נְהוֹרָאִי אוֹמֵר: הָעֲבוּדָה, אֶפְלוּ לֹא אֶחָד מִחֻמְשַׁת אֲלָפִים. וְאֵימָתִי מִתּוֹ? בִּימֵי הָאֶפְלָה שֶׁהָיוּ מִצְרַיִם שְׂרוּיִין בַּחֲשֶׁךְ וְיִשְׂרָאֵל מְקַבְּרִין מִתִּיָּהוּ, וְהוֹדוּ וְשִׁבְּחוּ לִשְׁם שֶׁלֹּא רָאוּ שׁוֹנְאִיָּהוּן וְשִׁמְחוּ בְּפִרְעָנוּתָן.

וְאִם נַעֲשֶׂה חֲשָׁבוֹן נִזְדַּעְזַע, שֶׁהָרִי עִם יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ רַק הַגְּבֻרִים הַגְּדוֹלִים שֶׁשׁ מְאוֹת אֲלָף (שְׁמוֹת יב, לז) וְלִדְעָה הַמְּקֵלָה בְּיוֹתֵר שֶׁעָלוּ אֶחָד מִחֻמְשָׁה זֹאת אוֹמֵרֶת שֶׁלִּפְחוֹת שְׁלִשָּׁה מִלִּיּוֹן מִתּוֹ בְּמִכְתַּת חֲשֶׁךְ מֵעַם יִשְׂרָאֵל, וְזוֹ הִיְתָה 'שׁוֹאָה שְׁקֵטָה' כְּדִי שֶׁהַמִּצְרַיִם לֹא יִשְׁמְחוּ לָב. וְכָל אוֹתָם שֶׁמִּתּוֹ הָיוּ רְשָׁעִים שֶׁלֹּא רָצוּ לְצִאת מִצְרַיִם וְהָעֲדִיפוּ לְהִשָּׁאֵר בְּטִמְאֹת מִצְרַיִם מְלֻצָּאִים וְלַעֲבֹד אֶת הָאֱלֹהִים (מִדְרַשׁ אֲגָדָה בַּגְּבֻר פְּרִשְׁת בֵּא פָּרָק י סִימָן כֵּא).

הַדִּבְרֵי הַזֶּה אָמַר לְעוֹרֵר אוֹתָנוּ מְאֹד מְאֹד. יֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁהֵם קוֹרְאִים אֶת מָה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה עַל מַחֲלַל שַׁבָּת "וּנְכַרְתָּהּ הַנֶּפֶשׁ הַהִיא" (שְׁמוֹת

פְּרֻשַׁת בְּשַׁלַּח

לא יד), או "מַחֲלֵלָה מוֹת יוֹמֶת" (שְׁמוֹת לא, יד), וְהֵם לֹא מְבִינִים אִיךָ יִתְּכֵן שֶׁכֵּל כֵּךְ הָרַבָּה אֲנָשִׁים יִקְבְּלוּ עַנְשֵׁים אוֹ גִּיהָנוֹם, הֲרִי הָרַבָּה אֲנָשִׁים מַחֲלֵלֵי שַׁבָּת.

וְהַתְּשׁוּבָה הִיא פְּשׁוּטָה וּמִבְהִילָה, כֵּן! כָּל מִי שֶׁחֹטֵא לְפִי דְרָגָתוֹ אִם זֶה בְּמִזֵּיד אוֹ בְּשׁוּגָג יַעֲנִשׁ, אִם הוּא לֹא יִחְזֹר בַּתְּשׁוּבָה. אֵין וְתוֹרִים! זֶה הַסִּבָּה שֶׁבְּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנַחְנוּ וְרַבִּים טוֹבִים אַחֲרֵים מְשַׁקִּיעִים כַּמָּה שְׂיוֹתֵר לְהַחֲזִיר אֶת עַם יִשְׂרָאֵל בַּתְּשׁוּבָה, לְהַצִּיל אוֹתָם מִמִּיתָה גְּשֻׁמִּית וְרוּחָנִית, וְשֶׁלֹּא יֵאבְדוּ לְנֶצַח.

קְרִיעַת יַם סוּף

בְּהַמְשָׁךְ הַפְּרָשָׁה שָׁלַנּוּ אָנוּ לוֹמְדִים עַל קְרִיעַת יַם סוּף שֶׁהִיָּתָה נֶס אֱלֹקֵי מִפְּלָא, וְכָל הַמִּים שֶׁבָּעוֹלָם נִבְקְעוּ (מִדְרַש רַבָּה פְּרֻשַׁת בְּשַׁלַּח פְּרָשָׁה כֹּא סִימָן ו), וְהַתְּגַדֵּל וְהַתְּקַדֵּשׁ שְׁמוֹ שֶׁל הַשֵּׁם, וְזֶה הִיָּתָה אַחַת הַסִּבּוֹת שֶׁיִּתְּרוֹ חֲזַר בַּתְּשׁוּבָה וּבָא לְהַסְתוֹפֵף תַּחַת כִּנְפֵי הַשְּׂכִינָה (זִבְחִים דָּף קטז עמוד א).

הֵיכַל לֹא נִקְרַע יִשָּׁר, הַמִּקְטָרֵג קְטָרֵג וְאָמַר: הִלָּלוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה וְהִלָּלוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה (מִדְרַש רַבָּה פְּרֻשַׁת בְּשַׁלַּח פְּרָשָׁה כֹּא סִימָן ז), עַם יִשְׂרָאֵל עֲדִין לֹא נִטְהָרוּ מִטְּמֵאֵת עֲבוֹדָה זָרָה שְׁלֵהֶם, וְהֵם לֹא הָיוּ רַחוּקִים בְּטְמֵאֵתָם מִהַמְצָרִים, הִיָּה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה שֶׁל מְסִירוֹת נֶפֶשׁ, וְלָכֵן אָמַר הַקֹּב"ה לַמֶּשֶׁה רַבֵּנוּ "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וִיִּסְעוּ" (שְׁמוֹת יד, טו), שֶׁיִּתְּחִילוּ לְהַכְנִס לַתּוֹךְ הַמִּים, שִׁירָאוּ לִי מְסִירוֹת נֶפֶשׁ.

לֹא כָּל עַם יִשְׂרָאֵל הָיוּ בַּדְּרָגָה הַזֹּאת בְּכֻלָּל, אֲבָל הַקֹּב"ה דָּרַשׁ אֶת זֶה מִכָּלֶם, בַּסּוּף הָרֵאשׁוֹן שֶׁזָּכָה לְמָסַר אֶת נַפְשׁוֹ הִיָּה נַחֲשׁוֹן בֶּן עֲמִינַדָּב שֶׁנִּכְנַס לַתּוֹךְ הַיָּם וְכִשְׁהִגִּיעוּ לוֹ מֵיִם עַד נֶפֶשׁ - עַד מְקוֹם הַנְּשִׁימָה, נִבְקַע הַיָּם

פְּרִשְׁת בְּשֵׁלַח

(עין במדרש רבה פְּרִשְׁת נְשָׂא פְּרִשְׁה יג סימן ד וסימן ז), ובזכותו זכו עם ישראל לקריעת ים סוף. שִׁמְעָתִי מִהֶרֶב נָסִים יִגַּן זצ"ל שָׁזָה בְּדִיוֹק מֵהַשְׁקֵב"ה רֹצֵחַ מֵאֲתָנוּ גַם הַיּוֹם, "דִּבֶּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ" - תַּעֲשֶׂה מְסִירוֹת נֶפֶשׁ, תִּקְפֹּץ לַיִם, גַּם אִם אֶתָּה לֹא חוֹשֵׁב שְׂאֵתָה מִסְּגֹל תַּתְּחִיל לַעֲלוֹת בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם, כִּמָּה שְׂאֵתָה יָכוֹל, וְאַז תִּרְאֶה אִיךָ יִבְקַע לָךְ הַיָּם, הִבָּא לַהֲטָהָר מְסִיעִין בִּידּוֹ (יומָא דף לח עמוד ב). רַק כִּכָּה הָאָדָם יִתְקַדֵּם בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם. אִם הוּא יַחֲכָה שְׂיִבְקַע לוֹ הַיָּם וְרַק אַחֵר כֵּן הוּא יַעֲבֹר, הַיָּם לֹא יִבְקַע לוֹ לַעֲלוֹם.

הַעֲקָר זֶה יִרְאֵת שְׁמִים

אַחֲרֵי שֶׁכָּל הַמְצָרִים טִבְעוּ אוֹמֵר הַכְּתוּב "וַיִּירָאוּ הָעָם אֶת ה' וַיֹּאמְרֵינוּ בַּה' וּבַמֶּשֶׁה עֲבָדוֹ" (שְׁמוֹת יד, לא) וְהַתְּרַגּוּם אֲנִקְלוּס מִפְּרִשׁ "וַיִּדְחִילוּ עִמָּא מִן קָדָם ה'" דְּחִילוּ פְּרוּשׁוֹ פַּחַד, זֶה הַשֵּׁיִא שְׁעַם יִשְׂרָאֵל הִגִּיעַ אֵלָיו אַחֲרֵי קָרִיעַת יַם סוּף שֶׁהִיתָה עִם מְרָאוֹת גְּבוּאָה גְּדוּלִים, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ רַבּוּתֵינוּ (מְכִילֵתָא דְּרַבִּי יִשְׁמַעֲל פְּרִשְׁת בְּשֵׁלַח - מִסְכָּתָא דְּשִׁירָה פְּרִשְׁה ג דְּבוּר הַמִּתְחִיל "זֶה אֵלִי"), רָאֵתָה שְׁפָחָה עַל הַיָּם מֵה שְׁלֹא רָאוּ יִשְׁעִיָּה וַיַּחְזִקָאֵל בֶּן בּוּזִי שְׂרָאוּ מְרָאוֹת אֱלֹקִים. וְכָל הַנָּסִים וְהַנִּפְלְאוֹת הַגְּדוּלִים הָאֵלֶּה הָיוּ בְּשִׁבִּיל שְׂיָגִיעוֹ לַתְּכֵלִית הַגְּדוּלָּה - "יִרְאֵת שְׁמִים".

הַיּוֹם חֲסֵרָה מְאֹד הִירְאֵת שְׁמִים אֲצֵל כָּלָם, הֵרִי זֶה כָּל מֵה שֶׁהִקְב"ה רֹצֵחַ מֵאֲתָנוּ, אֵין לִקְב"ה בְּעוֹלָמוֹ אֵלָּא אוֹצֵר שֶׁל יִרְאֵת שְׁמִים בְּלִבָּד (בְּרִכוֹת דף לג עמוד ב), וְהַסְבָּה שֶׁחֲסֵרָה הִירְאָה הַזֶּה מִכֵּיּוֹן שְׁלֹא מִדְּבָרִים עָלֶיהָ, מַעֲדִיפִים לֹא לְדַבֵּר עַל עֲנִינִים שֶׁל שָׂכָר וְעֶנֶשׁ, אוֹ לְהַזְכִּיר אֶת עֲנִשֵּׁי הַגִּיהֶנֶם, הֵם מַעֲדִיפִים לַחֲיוֹת בְּגֵן עֵדֶן שֶׁל שׁוֹטִים, שֶׁכָּלָם יִזְכּוּ לִגְן עֵדֶן, וְאֵין בְּכָלֵל עֶנֶשׁ, דְּבָר שֶׁהוּא כְּמוֹבֵן כְּפִירָה גְּמוּרָה, וְכָל הָאוֹמֵר הַקְּב"ה וְתָרֵן יִתְרוֹ מַעֲיו (בְּבָא קָמָא דף נ עמוד א).

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

לָמָּה פְּרַעְה נִצַּל?

עוד לומדים בפרשה מה קרה אחרי קריעת ים סוף, והפתוב מספר: "וַיֵּשְׁבוּ הַמִּים וַיַּכְסּוּ אֶת הָרֶכֶב וְאֶת הַפָּרָשִׁים לְכָל חֵיל פְּרַעְה הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם בַּיָּם לֹא נִשְׁאַר בָּהֶם עַד אֶחָד" (שמות יד, כח), וַאֲמָרוּ חֲזוֹ"ל בְּמִדְרָשׁ (אגדה בנבר פרשת בשלח פרק יד סימן כח ובפסיקתא זוטרתא פרשת בשלח פרק יד סימן כח), עַד אֶחָד לֹא נִשְׁאַר מֵהֶם, אֲבָל אֶחָד נִשְׁאַר נִשְׁאַר, זֶה פְּרַעְה שֶׁנִּשְׁאַר מֵהֶם וְלֹא מֵת, כְּדִי לְסַפֵּר גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר "וְאוֹלָם בַּעֲבוּר זֹאת הָעֲמֻדָּתִי בַּעֲבוּר הָרֶאֱתָה אֶת כָּחִי וְלִמְעַן סִפֵּר שְׁמִי בְּכָל הָאָרֶץ" (שמות ט, טז), וְהִיָּה בַּיָּמִים עַד גְּרוֹנוֹ וַאֲמָר "מִי כְמוֹךָ" (שמות טו, יא) בְּרַפְיוֹן הַכֹּ"ף (אלשיך שמות פרק טו דבור המתחיל "תבאמו ותטעמו"), וְבֹא גְּבִרְיָאֵל וְהַחֲזִיק אֶת פְּרַעְה בְּתֵהוֹם שֶׁל יָם חֲמִשִּׁים יוֹם, כְּנֹגֵד שֶׁאָמַר "מִי ה' אֲשֶׁר אֲשַׁמֵּעַ בְּקִלּוֹ" (שמות ה, ב). כְּמִנֵּן מִ"י הִיָּה בְּתֵהוֹם שֶׁל יָם (הדר זקנים שמות פרק יד פסוק כח).

פְּרַעְה הִבִּין אֶת הַלָּקַח הַזֶּה לְכָל הַחַיִּים, וְכִשְׁנִצֵּל הֵלֵךְ וְנִהְיָה הַמֶּלֶךְ שֶׁל הָעִיר נִינְוָה, וְכִשְׁהִגִּיעַ יוֹנָה הַנְּבִיא בְּשִׁלְיחוֹת ה' לומר להם "בְּעוֹד אַרְבָּעִים יוֹם וְנִינְוָה נִהְפָּכֶת" (יונה ג, ד), מִיָּד נִזְכָּר בְּמָה שֶׁהוּא עֹבֵר וְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה יַחַד עִם כָּל עַמּוֹ (עֵין מִדְרָשׁ שׁוּחַר טוֹב עַל הַתְּהִלִּים מִזְמוֹר קו פְּסוּק יא, וּבְפָרְקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פָּרַק מג, וּבַבְּעַל הַטּוֹרִים שְׁמוֹת פָּרַק יד פְּסוּק לא) וְזֶהוּ שֶׁאָמַר הַכְּתוּב "וַיֹּאמְרוּ אֲנָשֵׁי נִינְוָה בְּאַלֵּהִים" (יונה ג, ה).

הַרִי שֶׁהִקְבִּה נָתַן לְפְרַעְה הַזְדַּמְנוֹת נוספת להיות מֶלֶךְ וְגִדְלוֹ וְרוֹמְמוֹ מְכִינֵן שֶׁהִכִּיר בּוֹ שֶׁלָּמַד אֶת הַלָּקַח.

הַחוּבָה לְהִרְבּוֹת כְּבוֹד ה' בְּעוֹלָם

לְהִרְבָּה אֲנָשִׁים יֵשׁ הַזְדַּמְנוֹת לְקַדֵּשׁ אֶת הַשֵּׁם, וּלְכַבֵּד אֶת הַשֵּׁם, וְהֵם

פְּרִשְׁת בְּשֵׁלַח

מִפְסָפְסִים אֶת הַהֲזָדְמָנוֹת הַזֹּה. "כָּל פֶּעַל ה' לְמַעֲנֵהוּ" (מִשְׁלִי טז, ד), וְאָמְרוּ חֲז"ל (אֲבוֹת פָּרָק ו מִשְׁנָה יא) כָּל מֶה שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ לֹא בָּרָא אֶלָּא לְכָבוֹדוֹ, שֶׁנֶּאֱמָר "כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וּלְכָבוֹדִי בָּרָאתִיו יִצְרָתִיו אֵף עֲשִׂיתִיו" (יְשַׁעְיָהוּ מג, ז). וְגַם אֶת מִדַּת הַכָּבוֹד הוּא בָּרָא לְכָבוֹדוֹ, וְכִמוֹ שְׂאוּמָרִים בַּתְּפִלָּה בְּ"וָבֹא לְצִיּוֹן" - "בְּרוּךְ הוּא אֱלֹקֵינוּ שֶׁבָּרָאנוּ לְכָבוֹדוֹ", וְזוֹ כָּל תְּכֵלִית חַיֵּי הָאָדָם עָלֵי אֲדָמוֹת, לְדַאֵג לְכָבוֹד הַשֵּׁם, וּלְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִדַּת הַכָּבוֹד לְהַגְדִּיל שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ.

כִּמָּה אֲנָשִׁים בְּעוֹלָם אַתֶּם מְכִירִים שְׂמִשְׁתַּמְשִׁים בְּמִדַּת הַכָּבוֹד לְכָבוֹדוֹ שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלֹא לְכָבוֹדָם?

יֹתֵר חֲמוּר מִזֶּה יֵשׁ, שְׁחוּלָקִים אֶת מִדַּת הַכָּבוֹד לְשׁוֹנְאֵי ה' וּלְכוֹפְרִים, שֶׁהִדְבֵּר הֵזֶה אֲסוּר בְּאֲסוּר חֲמוּר (עֵין אֲרִיכוֹת בָּזָה בְּשׁו"ת דְּבָרֵי יִצִּיב לְקוּטִים וְהַשְׁמָטוֹת סִימָן קיב), וְיִמִּי שֶׁעוֹשֶׂה כָּכָה הוּא בְּכָלֵל כַּת הַחֲנוּפָנִים שְׂאִינָם מְקַבְּלִים פָּנֵי שְׂכִינָה (בְּסוּטָה דף מב עמוד א, וְמָה שֶׁאָמְרוּ בְּגִמְרָא בְּסוּטָה דף מא עמוד ב מִתֵּר לְהַתְחַנֵּף לְרָשָׁעִים, הֵינּוּ רַק בְּמָקוֹם סָכָנָה כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסֵפוֹת בְּסוּטָה דף מא עמוד ב דְּבוּר הַמִּתְחִיל כָּל הַמַּחֲנִיף, וּבִקְרֵן אוֹרָה שָׁם).

לָמָּה מֵצֵאוּ סֵפֶר תוֹרָה בִּשְׁרוּתִים?

בְּקֵהֳלָה שֶׁל רַבִּי יַעֲקֹב נֵייִמן זצ"ל שֶׁהָיָה תַלְמִיד חָכָם עָצוּם, יוֹם אֶחָד מֵצֵאוּ דִּבְרַ מִזְעֶזַע, בֵּית הַכְּנֶסֶת נִפְרָץ וְאַתּוֹ גַּם אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ, וְהַפּוֹרֵץ חִלַּל אֶת כָּבוֹד סֵפֶר הַתּוֹרָה וְזָרַק אוֹתוֹ עַל הָרֶצֶפָה בִּשְׁרוּתִים.

כָּל הַקֵּהֳלָה הִיָּתָה מְזַעְזַעַת מִחֲלוּל הַקֹּדֶשׁ, וְעָשׂוּ כָּנֶס הַתְּעוֹרָרוֹת. וְשָׁם דָּרַשׁ הַרְבֵּי נֵייִמן וְאָמַר: אֲנַחְנוּ כָּלְנוּ חִיָּבִים לְפַשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשֵׂינוּ (עֵין בְּרִכוֹת דף ה עמוד א), "מָה זֹאת עָשָׂה אֱלֹקִים לָנוּ" (בְּרַאשִׁית מב, כח), וְהִדְבֵּר הֵזֶה נוֹגֵעַ לְכָלֵל כָּל הַקֵּהֳלָה, וְהִדְבֵּר הוּא שְׂאֵם אַתֶּם זוֹכְרִים לְפָנֵי כִּמָּה שְׁבוּעוֹת

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

הִגִּיעַ לְכָאן לְבֵית הַכְּנָסֶת אֵיזָה יְהוּדֵי כּוֹפֵר וְאַפִּיקוֹרוֹס, אֲבָל עֲשִׂיר גְּדוֹל, וְחִלְקֶתָם לוֹ כְּבוֹד, וּפְתַחְתָּם לְכְבוֹדוֹ אֶת אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ וְהוֹצֵאתָם לְכְבוֹדוֹ אֶת סִפְרֵי הַתּוֹרָה. עַל בְּזִיוֹן תּוֹרָה שְׂכָזָה לֹא סָלַחוּ לָנוּ בְּשָׁמַיִם וָרָצוּ לְעוֹרֵר אוֹתָנוּ, וְלָכֵן נִשְׁלַח הַפּוֹרֵץ הַזֶּה וְשָׁם אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה בְּשֵׁרוּתִים כְּדִי שְׁאַנְחֵנוּ נִתְעוֹרֵר בַּמַּעֲשֵׂה הַזֶּה שְׁעֲשִׂיתָם."

חֻבַּת הַכְּבוֹד לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים

וּבְכָלֵל כְּבוֹד הַשֵּׁם הַצְטוּינוּ לְכַבֵּד אֶת לּוֹמְדֵי הַתּוֹרָה וְאֶת תַּלְמִידֵי הַחֲכָמִים (סֵפֶר הַמִּצְוֹת מִצְוָה ר"ט), כִּמָּה הַקֶּבֶ"ה מְקַפִּיד עַל כְּבוֹדָם שֶׁל תַּלְמִידֵי הַחֲכָמִים עַד שֶׁאֲמָרוּ חֲז"ל (שִׁבְתָּ דָף קִיט עֲמוּד ב) שְׁמִי שְׁמִבְּזָה תַּלְמִיד חָכָם אֵין לוֹ רְפוּאָה לְמַכְתּוֹ. וְעוֹד אָמְרוּ (סִנְהֶדְרִין דָף צט עֲמוּד ב) שְׂאִין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא בְּכָלֵל אַפִּיקוֹרוֹס. מִסָּכָן מִי שֶׁנוֹפֵל בַּחֲטָא וּבִעְוֹן הַזֶּה. וּכְבוֹד הַחֲכָמִים צָרִיךְ חֲזוּק גְּדוֹל בְּדוֹרֵנוּ, שְׁאַנְשִׁים לֹא מְבִינִים מַה זֶה גְּדוּלַּת הַתּוֹרָה, וּמַה כָּחַם הַגְּדוֹל, וְשֶׁהַקֶּבֶ"ה עוֹשֶׂה אֶת רְצוֹנָם, וְכִמוֹ שֶׁאֲמָרוּ חֲז"ל (מוֹעֵד קָטָן דָף טז עֲמוּד ב) "אָמַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לִי דְבַר צוֹר יִשְׂרָאֵל מוֹשֵׁל בְּאָדָם, צִדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים" וּבִאֲוָרוֹ אָמַר רַבִּי אֲבִהוּ, אָמַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל - "לִי דְבַר צוֹר יִשְׂרָאֵל", אָנִי "מוֹשֵׁל בְּאָדָם", מִי מוֹשֵׁל בִּי? - צִדִּיק! שְׁאַנִּי גּוֹזֵר גְּזֵרָה וּמַבְטֵלָה.

וְהִעֲנִין הַזֶּה קִשּׁוֹר וְשִׁיךְ לְמַה שֶׁפְּתַחְנוּ בַּתְּחִלָּה, וְיִתְבָּאֵר עַל פִּי מַה שֶׁכָּתַב הַגָּאוֹן רַבִּי מֹשֶׁה שֵׁטְרֵנְבוּךְ שְׁלִיט"א בְּסִפְרוֹ תְּשׁוּבוֹת וְהַנְּהָגוֹת (כַּרְדָּה סִימָן רעו) וּנְצִיטָט אֶת לְשׁוֹנוֹ: אָמְרוּ חֲז"ל שֶׁחֲמִישִׁית מֵעַם יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם, וְאַרְבַּע חֲמִישִׁיּוֹת (שְׁמוֹנִים אַחָד) הָיוּ רָשָׁעִים וּמָתוּ בְּמַכַּת חֲשָׁךְ (וּלְפִי חֲשׁוֹן שְׁנֵי מַלְיוֹן יֵצְאוּ, וּמָתוּ בַּחֲשָׁךְ כְּשִׁמוּנָה מַלְיוֹן). וְיֵשׁ לְתַמָּה, שֶׁהָרִי מַכַּת חֲשָׁךְ הִיְתָה הַמַּכָּה הָאַחֲרוֹנָה לְפָנֵי מַכַּת בְּכוֹרוֹת, וְרָאוּ עַד אִזְכָּר כָּךְ הִרְבֵּה נִסִּים, דָּם, צִפְרִידָע, כְּנִים וְכו', וְהֵיכָאךְ יִתְכַּן שְׁבַעֲם ה' שְׂרָאוּ נִסִּים וַיֵּד

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

ה' הָיוּ עֲדִין שֶׁהִחֲזִיקוּ בְּרָשָׁעִים וְחַיִּיבִים מִיתָה? שֶׁהָרִי אָפְלוּ פְּרָעָה וְנִשְׁאַר אָטוּם רַק מִשּׁוֹם שֶׁהִקְב"ה הִכְבִּיד אֶת לְבוֹ (שְׁמוֹת י, א), וְנִרְאָה, שֶׁהֵם לֹא הָיוּ מִיָּנִים הַכּוֹפְרִים בַּהֶשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, אֲלָא שֶׁרַק לֹא רָצוּ שְׁמֹשֶׁה רִבְנוּ שֶׁגָּדַל בְּבֵית פְּרָעָה וּבְמִדְיָן, יִהְיֶה רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְכִיּוֹן שֶׁכָּל הַתּוֹרָה קִבְּלָנוּ עַל יְדֵי מֹשֶׁה רִבְנוּ, הָרִי שָׁאֲלוּ הָרָשָׁעִים הָאֲפִיקוֹרְסִים שֶׁמָּרְדּוּ בְּמֹשֶׁה, הָיוּ מִפְּרִיעִים לְקִבְּלַת הַתּוֹרָה, וּלְפִיכָךְ סִלְקָם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיָמֵי מַכַּת חֶשֶׁן, וְרֹאִים כִּמָּה חֲמוּר וְנוֹרָא הַדִּבֵּר, שֶׁהִקְב"ה סִלַּק בְּעוֹן זֶה ד' חֲמִישִׁיּוֹת מֵעַם יִשְׂרָאֵל. וְהָאֲמַת, שֶׁהָאֲפִיקוֹרְסִים לְדוֹרוֹתֵיהֶם, רֹאשִׁיתָם הָיָה שְׁבֻזוֹ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּטַעֲנָה שְׁאִינָם חֲכָמִים וְנוֹבְנִים בְּמַלְי דְּעֵלְמָא, וְכֵךְ הִדְרָדְרוּ מִטָּה מִטָּה עַד שֶׁבְּמִשָּׁךְ הַזְּמַן הֵם אוֹ צָאצְאֵיהֶם עֲזָבוּ רַחֲמָנָא לְצַלֵּן אֶת הַדֵּת, וְשֶׁרֶשׁ טְמֵאָתָם הָיָה בְּזוּי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים שְׁאִין עוֹן חֲמוּר כְּמֹהוּ. עַד כָּאן דְּבִרְיוֹ הַנוֹרָאִים.

סוֹפוֹ שֶׁל נּוֹפֵר

הָיָה אִישׁ קָדוֹשׁ לְפָנֵי פָחוֹת מִמָּאֲתִים שָׁנָה, הוּא הִגְאֹן הַקָּדוֹשׁ רַבִּי עֲקִיבָא אִיגְר וְצ"ל (נִפְטָר ב'י"ג בְּתִשְׁרֵי הַתְּקַצ"ח), הוּא הָיָה כָּל כְּלוּ תוֹרָה, לוֹמֵד, מְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים, עוֹשֶׂה כָּל מָה שֶׁצָּרִיךְ בְּשִׁבְלִי לְפָרֶסֶם אֶת הָאֲמַת. וּמִסְפָּר עָלָיו שֶׁהָיָה בְּזִמְנוֹ בְּאִיזוֹ עִירָה רָשָׁע אֶחָד אֲפִיקוֹרֶס שֶׁיֵּצֵא מְכַלֵּל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא דִי בִּכְךָ, הוּא גַם רָצָה לְהִכָּאִיב לְאִשְׁתּוֹ אִזּוּ הוּא עֲזָב אוֹתָהּ וְלֹא נָתַן לָהּ גִּט, עָגַן אוֹתָהּ שָׁנִים רַבּוֹת. כִּמָּה שֶׁנָּסוּ לְשַׁכְנֶעַ אוֹתוֹ הוּא נִשְׁאַר בְּרָשָׁעוֹתָיו.

הַסְּפּוּר הַזֶּה הִגִּיעַ לְרַבִּי עֲקִיבָא אִיגְר, וְהוּא בִּקֵּשׁ שֶׁיָּבִיאוּ אוֹתוֹ אֵלָיו.

הָאִישׁ הִגִּיעַ אֵלָיו בְּגִאּוּהָ וְחֻצְפָּה, וְרַבִּי עֲקִיבָא אִיגְר אָמַר לוֹ: אַתָּה בּוֹדֵאי זֹכֵר אֶת הַמִּשְׁנָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁלְּמִדַּת בִּילְדוּתָהּ בְּמִסְכַּת קְדוּשִׁין, שֶׁהָאִשָּׁה קוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בְּגִט אוֹ בְּמִיתַת הַבַּעַל (קְדוּשִׁין פָּרָק א מִשְׁנָה א), יֵשׁ לָךְ

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

בְּרָרָה אוֹ לִתֵּת גֹּט, וְאִם לֹא, הִיא תֵּצֵא מֵעֲגִינוֹתֶיהָ בְּאִפְשָׁרוֹת הַשָּׁנִיָּה -
בְּמִיתַת הַבַּעַל.

הַבַּעַל הָרָשָׁע הִתְחִיל לְצַחֵק עַל הַדְּבָרִים, וְזָלַזַל בָּהֶם. הוּא קָם לְצֵאת
מִהַחֹדֶר. כְּשִׁיָּצָא מִהַחֹדֶר הוּא נָפַל וּמָת...

הָרַב נָתַן לוֹ שְׁתֵּי בְּרֵרוֹת, וְהוּא בָּחַר בְּמָוֶת!

כְּמָה לְקַחֲחִים גְּדוֹלִים וְטוֹבִים לְמַדְנֹו, וַיֵּשׁ עוֹד לְלַמֵּד מִהַפְּרָשָׁה הַזֹּאת, "וְהַחֲיִי
יָתֵן אֶל לְבוֹ" (קִדְּשֵׁת ז', ב.).